

חולין דף פ"ה

משנה

השוחט ונמצאת טריפה, והשוחט לעבודת כוכבים, והשוחט חולין בפנים וקדשים בחוץ, חיה ועוף הנסקלים, רבי מאיר מחייב בכיסוי וחכמים פוטרים שנחשב לשחיטה שאינה ראויה ואין לה שם שחיטה. השוחט ונתנבלה בידו, הנוחר, והמעקר, פטור מלכסות.

גמרא

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, רבי שערך את המשנה ראה דבריו של רבי מאיר באותו ואת בנו ששחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, ושנאו בלשון 'חכמים' החולקים על רבי שמעון. וראה דבריו של רבי שמעון בכסוי הדם, ושנאו בלשון 'חכמים'.

טעמם של רבי מאיר ור"ש באיסור 'אותו ואת בנו' ששחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה באיסור

'אותו ואת בנו', מפני שלומדים בגזירה שווה "שחיטה" "שחיטה" משחוט חוץ. כשם ששם שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, אף כאן שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה. ואמר רבי מני בר פטיש, טעמו של רבי שמעון החולק שם, מפני שלמד מהכתוב "טבוח טבח והכך" שצריך שהשחיטה תהיה ראויה. ורבי מאיר לא לומד מכתוב זה, כיון שעדיף ללמוד בגזירה שווה ממילים זהות שחיטה משחיטה, ולא שחיטה מטביחה. ואף ששנה התנא דבי רבי ישמעאל, שלמדים בגזירה שווה "ושב הכהן וכו' ובא הכהן" להצריך בבדיקת בית המנוגע בין כשבא ובין כששב 'חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע', אף שאין המילים דומות, מכל מקום אין שם אופן אחר ללימוד. אבל כאן עדיף ללמוד במילים זהות. ורבי שמעון לא לומד משחוט חוץ, דנין חולין מחולין, ואין דנין חולין מקדשים. ורבי מאיר סובר שאיסור 'אותו ואת בנו' נוהג. וזה שאמר רבי חייא, 'ראה רבי דבריו של רבי מאיר באותו ואת בנו ושנאו בלשון חכמים'.

מבררת הגמרא, מה טעמו של רבי מאיר
בכסוי הדם? אמר רבי שמעון בן לקיש, למד

בגזירה שווה "שפיכה" "שפיכה" משחוי חוץ, מה שם שחיטה שאינה
ראויה שמה שחיטה, אף כאן שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה. ורבי
שמעון לומד מהכתוב "אשר יאכל". ורבי מאיר סובר שלמדים מכתוב
זה למעט עוף טמא מכיסוי. ורבי שמעון סובר, שמאותו הטעם שלמדים
שעוף טמא פטור כיון שאינו ראוי לאכילה ואין לזה שם שחיטה, כך גם
השוחט טריפה פטור כיון שאינה ראויה ואין לה שם שחיטה. וזה שאמר
רבי חייא 'ראה רבי דבריו של רבי שמעון בכסוי הדם ושנאו בלשון
'חכמים'.

אמר רבי אבא⁵⁴⁶, לא לכל הדברים אמר רבי מאיר ששחיטה שאינה
ראויה שמה שחיטה, כיון מודה רבי מאיר שאין מתירתה באכילה. ולא
לכל אמר רבי שמעון 'שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה', מודה רבי
שמעון שמטהרתה מידי נבלה. מבארת הגמרא, החידוש במה שרבי מאיר
מודה שהשחיטה לא התירה לאכילה, לומר שאף אם נמצא בה ולד בן ט'
חי שחיתת אמו לא התירתו באכילה כבן פקועה. שואלת הגמרא, והרי
לרבי מאיר אפילו אם האם כשרה בולד צריך שחיטה? עונה הגמרא,
שהחידוש לדעת רבי אבא, שסובר כרבי מאיר לגבי איסור אותו ואת
בנו, וכחכמים בבן פקועה, ולכן חידש שאין הולד נותר בשחיתת האם
כיון שאין לזה שם שחיטה.

שואלת הגמרא, ומה חידש במה שאמר שלרבי שמעון השחיטה מטהרתה
מידי נבילה הרי מצינו כן בברייתא, ששנינו, נאמר: "וכי ימות מן
הבהמה", מקצת בהמה מטמאה ומקצת בהמה אינה מטמאה, ואי זו?
זו טרפה ששחטה? עונה הגמרא, הדבר נצרך לשוחט את הטרפה והיא
חולין בעזרה. ששנינו בברייתא, השוחט את חולין בעזרה והיא טרפה
ואו שלאחר ששחט נמצאה טריפה, רבי שמעון מתיר בהנאה כיון שאין
לזה שם של שחיטה, וחכמים אוסרין. וכיון שלשיטתו אין לזה שם
שחיטה כלל אולי היינו אומרים שגם לא תטהר מידי נבילה? לזה השמיע

שנטהרת.

אמר רב פפא לאביי, יוצא שלרבי שמעון חולין בעזרה אסורים מהתורה, שהרי אם היה זה מדרבנן שחששו שמא לא ידעו שזה חולין ויבואו להתיר אף אכילת קדשים בחוץ, מה זה משנה אם אין לזה שם שחיטה הרי עדיין יש לחשוש שמא יאכלו קדשים בחוץ? אמר לו, שאכן מצינו שלרבי שמעון האיסור מהתורה. שכן שנינו במשנה בתמורה, רבי שמעון אומר, חולין שנשחטו בעזרה ישרפו באש. וכן היה שנשחטה בעזרה, גם חייבת שריפה אפילו שלא יבואו לטעות לעניין קדשים. אם נאמר שהאיסור מהתורה לכן גוזרים חיה משום בהמה. אבל אם זה מדרבנן, הרי אין גוזרים גזירה לגזירה?.

לרבי חייא נפל תולעת האוכלת פשתן במשרה של פשתן. בא לפני רבי, אמר לו קח עוף ושחטו על מי המשרה, וכך התולעת תברח ששונא הוא לדם עוף. שואלת הגמרא, והרי גורם שלא יכסה. ושנינו בברייתא, השוחט וצריך לדם חייב לכסות, ולא יעשה ממנו צרכיו. כיצד יעשה ויהא פטור מן הכסוי? או חונקו או עוקר סימנים? כשבא רב דימי, אמר שאכן התיר לו אם קודם יעשהו טרפה, ואחר כך ישחוט. וכשרבין בא אמר, שהתיר לו אם ינחור תחילה. מבררת הגמרא, מי שאמר שהשיבו 'צא טרוף', מדוע לא אמר 'צא נחור'? ואם נאמר שלשיטתו אין שחיטה לעוף מן התורה ונחירתו זו היא שחיטתו וצריך כסוי, והרי שנינו בברייתא, רבי אומר נאמר: "כאשר צויתך" מלמד שנצטוו משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה. הרי שיש חיטה לעוף מהתורה? עונה הגמרא, כוונתו שלא רק אם אמר לו 'צא נחור' מובן שפטור מכיסוי כיון שאינה שחיטה כלל, אלא אפילו אם אמר לו 'צא טרוף' אולי נאמר שיתחייב בכיסוי? לזה השמיע כרבי חייא בר אבא, שמכל מקום פטור.

שחיטה לעוף מהתורה
ולמי שאמר 'צא נחור' מדוע לא אמר 'צא טרוף'? ואין לומר שסבר ששחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, והרי אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, 'ראה רבי דבריו של רבי שמעון בכסוי הדם ושנאו בלשון חכמים'? עונה

הגמרא, הכוונה שאם אמר 'צא טרוף' ודאי שפטור מכיסוי, ששחיטה
שאינה ראויה לא שמה שחיטה. אבל אם אמר 'צא נחור' יתכן וסובר אין
שחיטה לעוף מן התורה, ונחירתו זו היא שחיטתו. לזה השמיע שרבי
לשיטתו, שאמר יש שחיטה לעוף מ'כאשר צויתך'.

